

Kvalitetsredovisning 2009

Verksamhetsidé

Att ge alla barn/elever utifrån sina behov och förutsättningar bästa möjliga inlärningssituation och förmåga att lyckas.

Varje barn/elev ska ha upplevt att de har lyckats och blivit uppmärksammade under sin tid i förskolan/skolan. Jag duger, jag kan och jag vill är känslor och upplevelser som varje barn/elev ska bära med sig.

(Ur den kommunala skolplanen 2008-2010)

Innehållsförteckning	sid
1. Inledning	
1.1 Trelleborg	4
1.2 Nationella mål	4
1.3 Kommunala mål	4
1.4 Organisation	4
1.5 Trelleborgs förskolor och/skolor	5
1.6 Verksamhetens omfattning (i siffror)	6
1.7 Kvalitetsarbetet.....	6
1.8 Rutiner och system för kvalitetsarbetet	7
2. Nyckeltal	
2.1 Förskoleverksamhet	7
2.2 Grundskola med förskoleklass och fritidshem.....	8
2.3 Särskola	9
2.4 Modersmålsverksamhet.....	10
3. Arbetet i verksamheten	
3.1 Målarbete	
3.1.1 Individuell utvecklingsplan	11
3.1.2 Mentor	12
3.1.3 Likabehandlingsplan	13
3.1.4 Barn/elevs delaktighet	13
3.1.5 Närvaro.....	14
3.1.6 Ogiltig frånvaro	14
3.1.7 Elevhälsan och elevvårdande åtgärder	15
3.1.8 Familjecentra	16
3.2 Särskilda satsningar/projekt	16
3.2.1 Skapande skola	16
3.2.2 Läsa-skriva-räkna	16
3.2.3 Matematik.....	17
3.2.4 Critical Friends	17
3.2.5 Digital kompetens	18
4. Kunskaper, utveckling och lärande	
4.1 Skolplanens mål och måluppfyllelse i förskolan.....	19
4.1.1 Språkutveckling i förskolan	19
4.1.2 Språkutveckling i förskoleklassen.....	20
4.2 Skolplanens måluppfyllelse i fritidshemmen	22
4.3. Måluppfyllelse i skolår 2 och 3.....	23
4.4 Måluppfyllelse i skolår 5	24
4.5. Meritvärde skolår 9	26
4.6 Andel elever som nått målen i alla ämnen.....	27
4.7 Andel elever som är behöriga till nationellt program på gymnasieskolan.....	27
4.8 Nationella ämnesprov skolår 9	28
4.9 SALSA –statistik.....	30
Slutord.....	31

1. Inledning

Trelleborg, Sveriges sydligaste stad och porten till kontinenten, fortsätter sin befolkningsökning i rask takt. För mindre än fyra år sedan uppgick antalet trelleborgare för första gången till 40 000. Sedan dess har ökningen fortsatt och är idag drygt 42 000. Konsekvenserna av den ökade befolkningen har än så länge i huvudsak berört förskolans verksamhet i form av ökat behov av förskoleplatser.

1.2 Nationella mål

Skolans verksamhet ska bland annat styras i enlighet med skollagens och läroplanernas bestämmelser. Läroplan för förskolan (Lpfö 98) gäller för förskolan, medan den är vägledande för pedagogisk omsorg/familjedaghem. Läroplan för det obligatoriska skolväsendet gäller för skolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94). Läroplan för de frivilliga skolformerna (Lpf 94) gäller för gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning. Läroplanerna länkar i varandra i en gemensam syn på utveckling, kunskap och lärande. Under året har regeringen aviserat att ett stort antal förändringar när det gäller styrningen av förskola och skola kommer att ske. En ny skollag, nya/reviderade läroplaner och kursplaner i grundskolan, särskolan, specialskolan och sameskolan, ny gymnasieskola med nya ämnesplaner gemensamma med gymnasial vuxenutbildning samt ny betygsskala skall beslutas sommaren 2010 för att börja gälla 2011. Verksamheterna har påbörjat arbetet med att förbereda sig inför att implementera nya styrdokument.

1.3 Kommunala mål

Kunskapsnivån för eleverna i kommunen måste och ska förbättras. Alla elever har rätt att nå målen. Språk-, läs och skrivutvecklingen ska stimuleras ytterligare. Som verktyg för att förverkliga målen har skolnämnden antagit ett måldokument som tillika utgör kommunens skolplan, fastställd av kommunfullmäktige i februari 2008. En av hörnstenarna i verksamheten är att resultaten ska förbättras bl.a. genom att föräldrarna ska vara engagerade och delaktiga i sina barns utveckling och lärande samt ha förtroende för skolan och dess personal. Det innebär att samarbetet mellan skolan och föräldrarna ska ha hög prioritet. Från och med höstterminen 2005 har alla barn och elever en mentor. Mentorn har ansvar för en grupp barn. Varannan vecka har mentorn samtal med barnet/eleven. Mentorn har personlig kontakt med föräldrarna för att tala om barnets utveckling, mål och resultat minst tre gånger/termin.

1.4 Organisation

Skolnämnden ansvarar för förskola, förskoleklass, särskola, grundskola, fritidshem och pedagogisk omsorg i kommunen. Skolförvaltningen leds av förvaltningschefen. En ny organisation trädde ikraft den 1 januari 2009. Den nya organisationen innebär en ”platt organisation” där rektorerna är direkt underställda förvaltningschefen. Rektorerna är också i stor utsträckning ansvariga för antingen förskola eller grundskola. Ledningsgruppen består av samtliga rektorer och nätverk för de olika skolformerna har bildats. Rektorerna ansvarar för verksamheten och dess resultat inom ett geografiskt område. Varje rektor har till sin hjälp processledare som ska stödja arbetet med att förbättra barnens/elevernas mål och resultat.

1.5 Trelleborgs förskolor och skolor

I kommunal regi finns 31 förskolor och 8 dagbarnvårdare .

Kommunen har en förskola samt förberedelseklasser som särskilt vänder sig till nyanlända barn/elever med invandrar- flyktingbakgrund. Det finns också en natt- och helgöppen förskola, Gertrudsgården.

Undervisning omfattande förskoleklass till skolår 6 bedrivs vid 14 enheter. Ljungrenska skolan har byggts till och stod klar sommaren 2009. Vid samtliga F-6 skolor finns lokalintegrerade fritidshem. Montessoripedagogik, i de lägre skolåren (förskoleklass till skolår 3), bedrivs i en del av Ljungrenska skolan. Verksamheten för skolår 7-9 bedrivs vid fem enheter, varav en utanför tätorten. Liljeborgsskolans ombyggnad stod klar december 2009 (exkl. sporthallen).

Efter en successiv avveckling av Köpingskolan stängdes den helt inför läsåret 2009/2010. Även Centralskolan avvecklades. Centralskolan har dock återanvänts av Kattebäcksskolan som drabbades av omfattande brandskador.

Kunskapsskolan för skolår 6-9 etablerade sig i kommunen 2007.

Följande enskilda (icke kommunala) förskolor finns i kommunen (siffran anger antal barn i snitt under året):

Solöga förskola - 20 barn

Månkattens förskola – 19 barn

Näktergalens förskola – 33 barn

Pilens Montessoriförskola – 37 barn

Förskolan Kropp och Knopp – 29 barn

Följande fristående skolor finns i kommunen (siffran anger antal elever i snitt under året):

Kunskapsskolan – 336 elever

Pilens Montessoriskola – 41 elever

Särskolan och resursskolorna

Grundsärskolan med 46 elever har sin huvudsakliga verksamhet förlagd till Vannahögsskolan och Bäckaskolan. Träningskolans 39 elever är också uppdelade på två skolor, en för de yngre eleverna på Bäckaskolan och en för de äldre eleverna på Fågelbäcksskolan. För särskolans och träningskolans elever finns ett integrerat fritidshem. Dessutom finns fyra resursskolor, Gislöv, Gylle, Borgen, Modeshög, som är en alternativ undervisningsform och tar emot elever från hela kommunen. Här finns plats för 34 elever som av olika anledningar, under en period, är i behov av att vara i en särskild undervisningsgrupp. De elever som är i behov av fritidshem är inskrivna på det fritidshem som finns på deras ”hemskola”. I kommunen finns även en specialenhet för elever med autism och liknande kommunikations- och samspelssvårigheter. Verksamheten har under året lokalintegrerats på Bäckaskolan.

1.6 Verksamhetens omfattning

Skolnämndens verksamhet omfattar totalt drygt 6800 barn och elever, ca 1400 barn har även en fritidshemsplacering. Antalet tillsvidareanställda är ca 1200.

Antal inskrivna barn/elever i kommunal verksamhet
per den 15 oktober

	2009	2008	2007
Förskola	1967	1930	1874
Dagbarnvårdare	31	35	57
Förskoleklass	480	429	419
Grundskola f-6	2303	2419	2460
Fritidshem	1487	1350	1310
Grundskola 7-9	1302	1262	1405

I förskolan ökar antalet inskrivna barn. Ökningen syns dock inte så mycket i dessa siffror då antalet barn i enskild verksamhet har ökat men inte redovisas här. Dagbarnvårdarna minskar i antal, antalet elever i förskoleklasserna ökar. Antalet elever i grundskolan är ungefär detsamma men f-6 har minskat medan 7-9 visar en ökning. Antalet barn i fritidshemsverksamheten uppvisar den största ökningen.

1.7 Kvalitetsarbetet

Det grundläggande motivet för att upprätta kvalitetsredovisningar är att skapa hjälpmedel för att utveckla och förbättra verksamheten.

Utdrag från förordningen om kvalitetsredovisning (1997:702);

”Varje kommun, varje skola inom det offentliga skolväsendet, varje kommunalt bedriven förskola/fritidshem ska årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten.

Arbetet med kvalitetsredovisningen skall främja kommunernas, skolornas, förskolornas och fritidshemmens kvalitetsarbete och därigenom bidra till att förverkliga utbildningens nationella mål. Kvalitetsredovisningarna ska innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder kommunen respektive skolan, förskolan eller fritidshemmet avser vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen skall verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas.”

Redovisningen ska spegla i vilken mån skolan/kommunen når de nationella målen.

Förordningen om kvalitetsredovisning trädde i kraft 1997. Regeringen har sedan dess beslutat om flera ändringar i förordningen. Skolverket har utformat allmänna råd för kvalitetsredovisning.

1.8 Rutiner och system för kvalitetsarbetet

Under året granskas utvalda mål utifrån en gemensam plan och struktur för hela kommunen. Dessa uppföljningar utgör en stor del av den enskilda enhetens och kommunens kvalitetsredovisning. Revidering av materialet sker kontinuerligt utifrån resultat på genomförda uppföljningar och med ökat fokus på kvalitativa uppföljningar.

Med skolplanen och de statliga styrdokumenterna som utgångspunkt gör varje verksamhet en arbetsplan som visar på vilket sätt de avser att arbeta för att nå målen utifrån sina lokala förutsättningar. Arbetsplanen ska följas upp och utvärderas. Utvärderingarna är underlag för förskolans/skolans och fritidshemmets kvalitetsredovisning som i sin tur utgör en grund för kommunens kvalitetsredovisning.

Skolornas kvalitetsredovisning omfattar läsåret medan kommunens redovisning omfattar kalenderåret.

2. Nyckeltal

2.1 Förskoleverksamhet

Antal förskolor i kommunen: 31

Föräldrarna har möjlighet att välja förskola över hela kommunen. Det absolut vanligaste är att man önskar sig till den förskola som ligger geografiskt närmast bostaden.

Kommunen har kunnat erbjuda föräldrar förskoleplats inom fyra månader även om det under vårterminen bara funnits plats i vissa delar av kommunen.

Samtliga förskolor i kommunen har vid behov öppet mellan klockan 6.30 och 18.30. En av förskolorna har öppet helger och nätter.

Föräldrar och personal kommer tillsammans överens om vistelsetiden, 15 tim/vecka, för de barn som har plats i allmän förskola.

Föräldrar har möjlighet att ansöka om plats till förskoleverksamhet via Internet.

Trelleborg är en inflyttningkommun och behovet av förskoleplatser ökar kontinuerligt. Det saknas platser i centralorten och längst kusten österut.

Uppgifter från 15 oktober

Barn per årsarbetare, kommunal förskola				
	2009	2008	2007	2006
Trelleborg	5,6	5,4	6,4	5,9
Samtliga kommuner	5,4	5,2	5,2	5,1
Antalet inskrivna barn	1967	1930	1874	1721
Antalet årsarbetare	356,9	294	294	292

Kommentar: Andelen barn per årsarbetare har ökat något sedan föregående år och ligger strax under tätheten i riket. Andelen årsarbetare med pedagogisk högskoleutbildning har under året ökat från 61 % till 64 %. Andelen med pedagogisk högskoleutbildning i riket är 56 %.

Barn i förskola, totalt antal kommunal och enskild verksamhet				
	2009	2008	2007	2006
	2100	2038	1963	1805

Kommentarer: Antalet inskrivna barn i förskola fortsätter att öka. Dessa siffror är från den 15 oktober respektive år. Det var 2 218 barn inskrivna i förskoleverksamhet i snitt under året.

Barn 1-5 år, andel (%) i förskoleverksamhet 15 okt				
	2009	2008	2007	2006
Trelleborg	86	85	85	84
Samtliga kommuner	86	86	86	85

Kommentar: Andelen inskrivna barn mellan 1-5 år den 15 oktober har ökat sedan föregående år.

Dagbarnvårdare/pedagogisk omsorg				
	2009	2008	2007	2006
Antal årsarbetare	8	9	15	20
Genomsnitt inskrivna barn	33	51	66	71
Antal barn/årsarbetare	3,9	3,9	3,7	3,6

Kommentar: Vi har ett lågt antal barn/årsarbetare. Samtliga kommuner har ett snitt på 4,9 barn/årsarbetare. En orsak till detta kan vara att det inte finns några äldre barn (förskoleklass och däröver) hos kommunens dagbarnvårdare.

2.2 Grundskola med förskoleklass och fritidshem

Årsarbetare i förskoleklass, antal per 100 elever				
	2009	2008	2007	2006
Trelleborg	5,2	5,7	6,6	7,0
Samtliga kommuner	6,2	6,4	6,8	6,7
Antal inskrivna barn	480	429	416	379

Kommentar: Personaltätheten ligger under snittet för riket. Antalet barn i förskoleklassen börjar nu öka. Antal årsarbetare 25,1.

Barn, antal per årsarbetare, fritidshem				
	2009	2008	2007	2006
Trelleborg	19,4	21,1	20,6	17,0
Samtliga kommuner	20,6	20,2	19,3	18,8
Antal inskrivna barn den 15 oktober	1487	1375	1390	1394
Antal årsarbetare	77,4	66	66	80

Kommentar: Antalet barn/årsarbetare har ökat successivt de senaste åren för att detta år minska med nästan ett barn/årsarbetare. Av samtliga kommunens barn mellan 6-9 år är 79 % inskrivna på fritidshem. En ökning från föregående år då 76 % var inskrivna i verksamheten. Av andelen barn mellan 10-12 år är det fortsatt 10 % av barnen som är inskrivna.

Antal inskrivna barn per avdelning - fritidshem				
	2009	2008	2007	2006
Trelleborg	42,3	34,9	33,9	26,3
Samtliga kommuner	36,7	34,9	33,5	31,7

Kommentar: Fritidshemsverksamheten har utökat sin verksamhet med nästan 140 barn i förhållande till föregående år. Gruppstorlekarna har ökat och det har även personaltätheten.

Lärare, grundskola, per 100 elever				
	2009	2008	2007	2006
Trelleborg	8,1	7,9	8,1	8,5
Samtliga kommuner	8,3	8,5	8,4	8,4
Antal elever den 15 oktober	3605	3681	3855	4244
Antal årsarbetare den 15 oktober	294,7	289	311	359

Kommentar: Kommunen ligger strax under snittet för riket när det gäller antal lärare per 100 elever. Elevantalet har sjunkit något sedan föregående år. De större barnkullarna har nu börjat förskoleklassen.

Lärare, andel (%) med pedagogisk utbildning				
	2009	2008	2007	2006
Trelleborg	90	91	88	88
Samtliga kommuner	88	87	85	84

Kommentar: Andelen lärare med pedagogisk utbildning är högre än för riket. Den största enskilda gruppen som saknar behörighet är modersmåslärare som dock under året har ökat sin andel behöriga lärare.

2.3 Särskola

Lärare, per 100 elever				
	2009	2008	2007	2006
Trelleborg	25,5	17,6	21,2	22,4
Samtliga kommuner	27,3	26,6	25,6	25,6
Antal elever	85	87	114	114

Kommentar: Särskolan har lägre lärartäthet än motsvarande verksamhet i riket.

Lärare, andel (%) med pedagogisk utbildning				
	2009	2008	2007	2006
Trelleborg	86	93	88	90
Samtliga kommuner	90	90	89	88

Kommentar: Andel behöriga lärare på särskolan har sjunkit.

2.4 Modersmålsverksamhet

Under året har 1106 flerspråkiga barn och elever (inkl. gymnasieskolan och Kunskapsskolan) fått ta del av verksamheten.

Modersmålets rektorsområde består av en rektor, 4 arbetslag, 39 lärare (25,27 årsarbetare) som stödjer/undervisar barn/elever i 24 språk i förskolan/grundskolan och på gymnasiet.

Verksamheten tar ansvar för all studiehandledning, växelvis undervisning modersmål/svenska samt läxhjälp på elevens modersmål.

De stora språken är fortfarande bosniska, albanska och arabiska men antalet barn har ökat i framför allt danska och polska. Det språk som ökar mest i förskolan är danska.

Studiehandledningen på elevens modersmål omfattade läsåret 08/09:

- språkstudio och läxhjälp på arabiska, kurdiska, albanska och bosniska på Pilevallskolan
- läxhjälp på arabiska och bosniska på Östra skolan
- studieverkstad på bosniska, kurdiska, arabiska, polska och albanska på Köpingskolan
- studietorg på bosniska, arabiska och makedonska på gymnasiet
- språkstudio och läxhjälp på bosniska, arabiska och albanska på Centralskolan.

Alla dessa verksamheter erbjuder undervisning och stöd för flerspråkiga elever på deras modersmål i framför allt matematik och SO men även i andra ämnen.

Dessutom har vi en del studiehandledning på Klotet (förberedelseklassen) och enstaka timmar studiehandledning på andra skolor där det finns behov.

Särskolan och kommunens resursskolor var tidigare ett eget rektorsområde men från och med 2009 hör särskolans verksamhet organisatoriskt till den grundskola där de finns integrerade. Resursskolorna organiseras tillsammans med Kattebäcksskolan.

Inom den obligatoriska särskolan i Trelleborg finns följande verksamheter;

- **Grundsärskolan** har 46 elever (varav 4 elever är integrerade i grundskolan) i åldrarna 7-17 år. Dessa är fördelade på 8 klasser. **Träningskolan** har 39 elever i åldrarna 6-17 år.
- **Bäckafölets fritidshem** är ett fritidshem för elever som går på träningskolan och grundsärskolan i Trelleborg.
- **Ånghögskolan** som var en specialenhet för elever med autism och liknande kommunikations- och samspelssvårigheter har under året integrerats med verksamheten på Bäckaskolan.

De fyra resursskolorna är en alternativ undervisningsform som tar emot elever från hela kommunen. Det finns plats för 34 elever, som av olika anledningar inte fungerar i den ordinarie skolverksamheten och under en period är i behov av att vara i en särskild undervisningsgrupp.

3. Arbetet i verksamheten

Område 3.1 beskriver arbetet i verksamheten med fokus på inriktningsmål som anges i skolplanen. I de fall en text är **markerad** utgör markeringen mål i skolplanen. Område 3.2 beskriver särskilda satsningar/projekt under verksamhetsåret.

3.1 Målarbete

3.1.1 Alla barn/elever, förutom de som är nyinflyttade och nyinskolade, **har en individuell utvecklingsplan (IUP)**. *Utifrån målet bedöms måluppfyllelsen vara god.* Det är dock ett område där det fortlöpande sker mycket utvecklingsarbete och de olika enheterna lägger stort fokus och mycket arbete för att utveckla kvaliteten. Förra året reviderades grundskolans struktur på IUP för att få en större samstämmighet med kraven på skriftliga omdömen. Detta år har en arbetsgrupp påbörjat ett arbete med förskolans IUP utifrån förslaget till revidering av läroplanen. Arbetet fortgår.

Arbetet med individuella utvecklingsplaner – Unikum

Beslut har tagits för att undersöka möjligheterna att digitalisera IUP – arbetet. En projektledare anställdes och det digitala verktyget håller nu på att genomföras på skolorna. På förskolorna sker en senare implementering men information om verktyget har genomförts. Några förväntade positiva effekter av digital IUP är att kopplingar till de nationella målen blir tydligare, mentorns samtal med sina elever blir bättre eftersom all dokumentation finns samlad på ett ställe, föräldrarnas möjlighet till engagemang i barnens lärande ökar då de hela tiden får aktuell information, det blir en röd tråd genom alla nivåer och skolformer. IUP-processen blir levande under hela skolarbetet. Skolans ämnen synliggörs på ett bra sätt. Alla berörda lärare blir inblandade. Föräldrarna får löpande information om sitt barns skolgång och utveckling vilket bidrar till ett forum att delta i, kommentera och påverka. Arbetet med elevens mål blir tydligare för föräldrarna när de kan följa och påverka processen.

Portfolio i förskolan

De förskolor som inte redan har arbetat med s.k. portfolio för att följa barns utveckling och lärande har under året fortbildat personalen i metoden. Det innebär att samtliga förskolor, mer eller mindre utvecklat, använder denna dokumentationsteknik. Rubrikerna i portfolion stämmer oftast överens med rubrikerna i den Individuella utvecklingsplanen vilket gör att det finns en naturlig koppling mellan de båda dokumenten. Barnen blir genom att följa sitt arbete i portfolion medvetna om sitt lärande och visar stolt upp resultatet för föräldrarna.

Arbete med matriser

Exempel från en skola: Vi har under året redigerat och använt matriser i alla ämnen, som underlag för IUP- samtalen. Där tydliggörs mål och resultat på ett helt annat sätt än i de skriftliga dialoger som tidigare förts mellan undervisande lärare och elev. Enkäter vid läsårets slut till elever och föräldrar gav vid handen att i genomsnitt 75 % av eleverna anser att matriserna hjälper dem att utvecklas i ämnena. Bland föräldrarna anser ca 90 % att elevernas kunskapsutveckling blivit tydligare och 72 % använder matriserna kontinuerligt (dvs. inte bara vid IUP-samtalet).

Skolundersökning (SKOP)

Under våren 2009 genomfördes en ny skolundersökning bland föräldrar till skolbarn i skolår 3,6 och 9 samt till föräldrar till 5-åringar i förskolan. Undersökningen är gjord i stort sett med samma frågor som ställdes 2007.

Har Du och Ditt barn haft någon nytta och hjälp av utvecklingsplanen?

En majoritet av föräldrarna (61 %) tycker att de och deras barn har haft stor nytta och hjälp av utvecklingsplanen. Siffran för 2007 var 56 %

Om Du tänker på det senaste året. I vilken utsträckning tycker du att överenskommelsen i Ditt barns utvecklingsplan har fullföljts?

Tre fjärdedelar av föräldrarna (74 procent) tycker att överenskommelsen i deras barns utvecklingsplan till stor del har fullföljts. Samma siffra som för 2007.

En majoritet av föräldrarna (60 procent) tycker att den *individuella utvecklingsplanen i stor utsträckning har underlättat för dem som föräldrar att hjälpa och motivera sina barn för skolarbetet/motivera sina barn*. Siffran för 2007 var 57 %

Åtgärder för utveckling: Fortsätta och slutföra påbörjat utvecklingsarbete.

3.1.2 Alla barn/elever har en mentor.

Härvidlag är måluppfyllelsen god.

Enligt SKOP- undersökningen har föräldrarna följande åsikter om kvaliteten när det gäller barnens/elevernas mentorer.

Hur väl informerad är Du om Ditt barns utveckling och studieresultat/utveckling?

	totalt	förskola	grundskola
2009	90	94	86
2007	89	92	74

Sammanlagt 90 procent svarade att de är mycket eller ganska välinformerade om sina barns utveckling/studieresultat. Det är en markant ökning av antalet föräldrar som anser sig välinformerade på grundskolan.

De flesta föräldrar (83 procent) är *nöjda med deras barns mentor och de samtal som de haft med denne*. (81 % 2007)

Föräldrar med barn i årskurs 9 tycker att deras barns mentor fungerar som ett stöd och en handledare i större utsträckning än föräldrar med barn i årskurs 3. Föräldrar med barn i skolorna tycker att deras barns mentor fungerar som ett stöd och en handledare i större utsträckning än föräldrar med barn i förskolorna.

En stor majoritet av föräldrarna (70 procent) *upplever att mentorsamtalen till stor del är ett stöd för barnens kunskapsutveckling/utveckling.*

67 procent tycker *mentorssamtalen underlättat att vara engagerade och delaktig sitt barns skola/förskola.* Stor skillnad mot 2007 då siffran var 60 %.

De hinder eller bekymmer med mentorsrollen som finns på förskolor och skolor anges oftast i tidbrist eller att man har för många mentorsbarn.

Åtgärder för ökad måluppfyllelse: Se över hur man organiserat mentorskapet. Diskussioner pågår om hur man ska frikoppla varandra i arbetslaget vid samtalen. Arrangera ny mentorsutbildning.

3.1.3 Samtliga skolor i kommunen har en **likabehandlingsplan** som även omfattar en plan mot hot och våld. Planen revideras årligen och de flesta skolor anger att den är ett stöd i arbetet och används kontinuerligt. Likabehandlingsplanen finns tillgänglig via skolornas hemsida eller kan rekvireras från den enskilda skolan. Skolornas likabehandlingsplan har varit fokusområde för rektorerna i årets ”critical friends” uppföljning. *Målet är uppnått.*

3.1.4 Alla barn/elever ska i en utvärdering kunna ge exempel på hur de är delaktiga i planering och genomförande av sitt lärande.

Mentorssamtalen är det viktigaste redskapet för delaktighet i planeringen och genomförandet av barnens/elevernas lärande.

Ett exempel från en skola: Enkät om elevers inflytande i skolan		
Fråga 1: Har du diskuterat med din mentor hur du kan påverka ditt eget lärande?		
Antal Ja__82%__	Antal Nej__15%__	3% har ej svarat
Fråga 2: Fick du vara med och bestämma vad som skulle stå i IUP:n?		
Antal Ja__84%__	Antal Nej__15%__	1% har ej svarat
Fråga 3: är du visa på olika sätt de saker du lärt dig i skolan?		
Antal Ja__89%__	Antal Nej__10%__	1% har ej svarat
Fråga 4: Tycker du att du får möjlighet att arbeta på det sätt som passar dig bäst?		
Antal Ja__73%__	Antal Nej__25%__	2% har ej svarat
Fråga 5: Har du fått prata med någon vuxen om vad du tycker är bra och dåligt på skolan?		
Antal Ja__85%__	Antal Nej__11%__	4% har ej svarat
Fråga 6: Innan ni börjar ett större arbetsområde; får ni då berätta vad ni redan kan?		
Antal Ja__61%__	Antal Nej__35%__	4% har ej svarat
Fråga 7: Får du vara med och diskutera vad ni skall lära inom arbetsområdet och hur ni skall lära det?		
Antal Ja__52%__	Antal Nej__44%__	4% har ej svarat
Fråga 8: Har du varit med om att ni efteråt diskuterat vad ni läst och hur arbetet fungerat?		
Antal Ja__93%__	Antal Nej__5%__	2% har ej svarat
Analys (+/-):		
Som framgår av enkäten behöver vi utveckla elevernas delaktighet när det gäller val av stoff och innehåll i första hand.		
Åtgärder för ökad måluppfyllelse:		
Processledarna för diskussioner med arbetslagen om modeller för att öka elevernas medverkan och delaktighet i stoff- och innehållsval.		

Åtgärder för ökad måluppfyllelse: Det ska framgå i varje skolas arbetsplan hur barn/elevs delaktighet tillgodoses.

3.1.5 Skolan ska stimulera och engagera eleverna så att deras närvaro är 100 %.

Målet är inte uppnått då vi fortfarande, huvudsakligen på 7-9 skolorna, har ogiltigt frånvaro.

3.1.6 Under hela skoltiden ska all ogiltigt frånvaro omgående följas upp och åtgärdas.

Målet är uppnått. Flera skolor vill dock förbättra de tekniska möjligheterna att notera frånvaron digitalt. Ett nytt datorprogram har köpts in för detta ändamål. Det finns väl fungerande rutiner för att följa upp ogiltigt frånvaro det är dock fortsatt ett problem med en del elever i skolår 7-9. För att finna nya metoder för att möta problemet har skolor också utvecklat nya metoder, till exempel så kallade motivationssamtal med elever.

Alla skolor i Trelleborgs kommun har en handlingsplan för ogiltigt frånvaro.

Exempel från en skola:

Handlingsplan mot ogiltigt frånvaro

Det är viktigt att ta reda på **varför** eleven har ogiltigt frånvaro! I åtgärdsprogram bör även skolans insatser synliggöras.

1. Elev ertappas för första gången med ogiltigt frånvaro. handlingsplanen presenteras denna.	Åtgärd: Mentor ringer hem. Om föräldrar inte känner till
2. Elev ertappas med upprepad ogiltigt frånvaro. åtgärdsprogram upprättas. Uppföljning vid månadssamtal	Åtgärd: Mentor kallar föräldrar och elev till möte och
3. Elev ertappas med fortsatt ogiltigt frånvaro. elev till möte och nytt åtgärdsprogram upprättas.	Åtgärd: Mentor/processledare/arbetslaget kallar föräldrar och
4. Elev ertappas med fortsatt ogiltigt frånvaro. Rektor/stödteam informeras och tar del av åtgärdsprogram.	
5. Rektor/stödteam och mentor/arbetslaget fattar beslut om åtgärder.	

Åtgärder under 5 kan vara att eleven tilldelas stödmentor, etablera samarbete med BUP och/eller socialförvaltning

Generellt sätt beviljas inte ledighet till elever med upprepad ogiltigt frånvaro

3.1.7 Elevhälsan och elevvårdande åtgärder ska ha en framskjuten plats

Ny verksamhetschef för skolhälsovården utsågs under hösten 2009. Ledningssystem för patientsäkerhet i hälso- och sjukvården enligt SOSFS 2005:12(M) med tillhörande rutiner samt verksamhetsplan för skolhälsovården fastställdes av skolnämnden i augusti 2009.

Samordnande skolsköterskor utsågs dels för förskoleklass, grundskola samt obligatorisk särskola samt för gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.

Förberedelse för en pandemi orsakad av A(H1N1) virus innebar att vaccination erbjöds allmänheten i Sverige under hösten 2009. Vaccinationen av barn i förskoleklass, grundskola och obligatoriska särskolan genomfördes under höstterminen på skolorna i samverkan med personal från Region Skåne. Vaccinationen innebar merarbete framför allt för skolsköterskorna men också för övrig skolpersonal.

Dessutom innebar vaccination mot influensa A(H1N1) att all annan planerad vaccination enligt verksamhetsplanen inte kunde genomföras som planerat.

Nytt avtal angående köp av skolläkare innebar en utökning av skolläkartiden med 30 timmar.

Det centrala resursteamet bestod av specialpedagoger, tal/språkpedagoger, logoped samt psykologer. De arbetade alla på uppdrag av rektorerna och hade sina arbetsplatser ute i verksamheterna. Uppdragen kunde se olika ut beroende på ärendets art.Handledning och kompetensutveckling i olika former till personal i verksamheterna utgjorde ett viktigt inslag.

Det centrala resursteamet var ”fördelat” så att medlemmarna i de olika yrkeskategorierna

kunde delta i rektorernas elevstödteam. Under 2009 utvärderades det centrala resursteamets placering i organisationen kopplat till rektors ansvar för utredning och åtgärder för barn i behov av stöd. Utvärdering resulterade i att det centrala resursteamet upplöstes och resurserna fördelades ut till verksamheterna.

Hälsa och livsstil

I årets kvalitetsredovisning har skolorna beskrivit en del av sitt arbete för att möta läroplanens mål ”Skolan ska sträva efter att erbjuda alla elever daglig fysisk aktivitet.” Flertalet skolor har någon form av daglig fysisk aktivitet och arbetar för en sundare livsstil. Samtidigt har kommunen av hög andel elever som tidigt prövar alkohol, tobak och narkotika.

Samverkan

Samverkan mellan ungdomsenhet, socialtjänst, skola, polis (USSP) startades och arbetsgrupper utsågs. Arbetet mot alkohol och droganvändning ansågs som mest aktuellt och Liljeborgskolan samt Väståkraskolan utvaldes som skolområden. Gemensam handlingsplan mot alkohol och narkotika i Trelleborgs kommuns grund- och sarskolor arbetades fram och kommer att fastställas under 2010.

Samarbetet mellan socialförvaltningen och skolförvaltningen fördjupades och resulterade i bl.a. i en gemensam handlingsplan för ”Skolans och förskolan skyldighet vid misstanke när barn/ungdomar far illa”.

Barn i behov av stöd

Barn/elever i behov av särskilt stöd har rätt att få detta. Rektors utredning ger tydlighet åt behovet och åtgärdsprogrammet ger uttryck för hur det skall genomföras och utvärderas. Merparten av stödåtgärderna ges inom ramen för tilldelade medel. Vid behov av ytterligare insatser finns möjlighet att ansöka om detta.

Handlingsplan för ansökan och tilldelning av medel till barn/elever i behov av särskilt stöd fastställdes under 2009.

Handlingsplan för erhållande av plats på resursskolorna fastställdes.

Handlingsplan för mottagande i sarskolan fastställdes.

Planering för inrättande av två kommunikationsavdelningar för barn med primär språkstörning pågick under året.

Ansökan om SIS medel för uppstart av skoldatatek gjordes och Trelleborgs kommun beviljades 200 tkr för 2010. Arbetet och planering påbörjades under slutet av 2009.

När det gäller kvaliteten på åtgärdsprogrammen står de, liksom de individuella utvecklingsplanerna, ständigt i fokus för ytterligare kvalitetsökning. Kompetensutveckling har skett under året. De olika skolorna beskriver bättre tydligare åtgärdsprogram men menar samtidigt att det finns ytterligare behov av kompetensutveckling.

Föräldrautbildning COPE – The Community Parent Education Program

Flertalet av personalen på familjecentra är också utbildade COPE - ledare och bedriver kontinuerligt föräldrautbildning. Föräldrautbildningen sker i samverkan med socialtjänsten och folkhälsosamordnaren.

3.1.8 Familjecentra

Våra familjecentra ska stärka det sociala nätverket kring familjen, erbjuda ett lättillgängligt stöd och vara ett samlat kunskaps- och informationscenter med en öppen förskola som bas. Familjecentra har samverkan med socialtjänsten, barnavårdscentralen och mödravårdscentralen i olika omfattning. Personal från socialtjänsten har tidigare funnits tillgänglig regelbundet en gång per vecka, tyvärr är så inte fallet längre.

Verksamheten har olika inriktningar t.ex. 0-5- årsverksamhet i form av öppen förskola, babyverksamhet, spädbarnsmassage, läxhjälp, tjej- och killsnack, grupper för unga mammor m.m. I Anderslöv har barnavårdscentralen en del av sin verksamhet förlagd på familjecentrat. Skolnämnden har tidigare haft tre familjecentra, *Parkens, Anderslövs och Smygehamns* familjecentra under året utökades verksamheten med Backafalls familjecentra som tidigare organisatoriskt tillhört kommunstyrelsen.

3.2 Särskilda satsningar/projekt

3.2.1 Skapande skola

Skapande skola är en statlig satsning på 7 – 9 skolorna. Syftet med bidraget är att göra kulturen till en del i skolans lärande.

Trelleborgs kommun har för andra året i rad ansökt om ett ekonomiskt bidrag från Statans kulturråd. Kulturinsatserna ska ge långsiktiga effekter såväl för elevernas personliga utveckling som i undervisningen.

Planen för att stärka kulturens roll i skolan/lärandet har i huvudsak haft fem huvudspår:

1. Skapa förutsättningar för samarbete mellan skolorna och de lokala kulturarbetarna/institutionerna – bl.a. en lokal kulturarbetarpool.
2. Erfarenhetsutbyte mellan skolorna/inventering och spridning av kulturutbud.
3. Skolorna har handlingsplaner som ger struktur och skapar strategier för att använda kultur i skolan.
4. Erbjuder elever att under högstadietiden ta del av det regionala kulturutbudet.
5. Kulturpaket som underlättar samarbetet.

Kulturpaketet handlade detta läsår om – Min egen historia – ett projekt om identitet. Arbetet inspirerades av filmen, boken, utställningen om Maria Larssons eviga ögonblick. Agneta Ulfsäter Troell har också bidragit med personlig inspiration vid möten med lärare. Samtliga 7-9 skolor har varit aktiva utifrån den handlingsplan som de tagit fram och arbetat utifrån.

Elever har intervjuat äldre släktingar som har delgett sina minnen och fantastiska berättelser, de har gjort filmer, digitala berättelser, dansat, gestaltat i lera m.m.

Inom kommunen har vi utvecklat ett positivt samarbete mellan kulturförvaltningen och skolförvaltningen. Dokumentationen över elevernas arbete har ställts ut på museet i samband att det flyttade till nya lokaler. Kulturministern som invigde lokalerna var imponerad över elevernas arbete.

3.2.2 Läsa – skriva - räkna - satsning

Kommunen har ansökt och fått statsbidrag för att stärka basfärdigheterna läsa, skriva och räkna. Denna satsning har bland annat inneburit att tid avsatts för veteranlärare och matematikutvecklare som arbetat med att utveckla arbetet i svenska och matematik.

Syftet med veteranlärarna är bl.a. att tillvarata den läsinlärnings- och språkutvecklingskompetens som erfarna småskollärare/lågstadielärare besitter. Målet är att främja språk-, läs- och skrivutveckling i kommunen med fokus på de tidiga åren. Under året

har veteranlärarna fortsatt sitt arbete med bland annat studiecirkel i Bornholmsmodellen och God Läsutveckling. De har också fungerat som mentorer för lärare som känt sig osäkra på barns läsinläring.

Den bristande läsförståelsen hos många elever måste ytterligare analyseras och bli föremål för kommande satsningar.

Matematikutvecklarna har genomfört flera fortbildningsinsatser, de har haft studiecirkel i Matematik för små barn, praktisk matematik och ”utematematik”.

Matematikutvecklarna har genomfört två fortbildningsdagar med externa föreläsare för lärare i skolår F-6. Kontaktpersoner har utsetts på förskolor och skolor och nätverk för att sprida kompetens, ge information och inspiration har startats i kommunen.

För att kunna informera ut till skolorna har både matteutvecklare och veteranlärare skapat en ikon på skolornas intranät First Class (FC).

Varje skola har fått pengar för att särskilt satsa på litteratur för att öka intresset för läsning. Böckerna används bland annat i läscirkel, boklådor och för högläsning. Särskild satsning har också gjorts på IT-stöd.

3.2.3 Matematikprojektet

Flera skolor ansökte om bidrag för att utveckla matematikundervisningen. Två projekt beviljades ekonomiskt stöd. Ett av dessa var modersmålsverksamheten. Målsättningen var att på kort sikt hjälpa flerspråkiga elever att förstå ämnet matematik bättre. Det som undervisas på matematiklektionerna förklaras, berättas och upprepas på elevens modersmål och svenska. Föräldrarna erbjuds stöd för att kunna hjälpa sina barn med hemläxor samt få förståelse och kännedom om hur skolan hjälper deras barn för att bli mer intresserade av matematik och uppnå målet eller höja betyget.

En projektledare har anställts för projektet.

Syftet med Östra skolans utematteprojekt var att de skulle utveckla nya arbetsformer och samtidigt låta digital teknik förstärka undervisningen och dokumentationen. Detta skall på sikt leda till att fler elever når målen i matematik.

Förändringar i utemiljön på skolgården har genomförts så att den bättre ska kunna användas i undervisningen. Bl.a. finns ett ”uteklassrum”. Där kan grupperna samlas och där kommer även finnas en tavla och en låda med laborativt material som kan användas ute. Det har planterats träd och buskar och en motorikbana kommer att anläggas, där skolan t ex kan jobba med många olika begrepp och även med tidsuppfattning.

3.2.4 Critical friends – nu även på lärarnivå

För första gången genomfördes förra året en systematisk uppföljning av rektorernas respektive verksamheter enligt metoden ”critical friends”. Syftet var att få underlag till diskussioner om den egna verksamheten. Vad upplever en ”opartisk” som styrkor i ett område? Vad upplever en ”opartisk” som utvecklingsområden?

Uppföljningarna föll väl ut. Rektorerna vittnar om att de både fått och gett konstruktiv kritik och båda parter har oftast haft både glädje och nytta av besöken. Därför fortsatte satsningen och detta års ”critical friends” har bland annat läst och kommenterat varandras likabehandlingsplaner.

Dessutom har metoden spridits till lärarnivå och flera enheter arbetar systematiskt med ”critical friends”

3.2.5 Digital kompetens

Bland EU:s åtta nyckelkompetenser återfinns den s.k. digitala kompetensen. I ett alltmer globalt och tekniskt samhälle måste den enskilde efterhand skaffa sig allmän digital kompetens men också utveckla den inom områden som studeras eller som ingår i ett nuvarande arbete eller i en kommande arbetsuppgift.

Det är därför viktigt att utbildningssektorn satsar på den digitala kompetensen såväl bland personal som bland barn/elever.

AV-centralen

Informera, inspirera och initiera är AV-centralens honnörsord inom områdena Film/Media/Teknik. Den tekniska utvecklingen går med stormsteg och s.k. ”streaming” har utvecklats och används flitigt av våra skolor för att, framför allt, titta på och arbeta med utbildningsfilm, dokumentärfilmer och spelfilm i undervisande syfte. Film och media är viktiga för måluppfyllelsen inom flera ämnesområden i skolan. Detta är en av AV-centralens viktigaste arbetsuppgifter.

AV-centralen ansvarar för teknisk rådgivning, samordning, inköp och service vid utrustandet av digitala klassrum samt införskaffande av digitala läromedel.

AV-centralen verkar för ökad digital kompetens och mediekompetens i form av utbildning/workshops i digitala skrivtavlor, sociala medier, blogg, etc.

AV-centralen och IT-enheten är också medarrangörer i skoldatatek - projektet. För att öka måluppfyllelsen ska 2010 ett s.k. skoldatatek öppnas där elever i behov av alternativa verktyg får prova olika program och olika kompensatoriska hjälpmedel. Resurschefen är projektledare. Förutom AV och IT-enheten finns specialpedagog som stödjer eleverna i utprovandet.

First Class

Ambitionen är att intranätet ska vara ett arbetsverktyg för alla, personal, elever, föräldrar och andra som arbetar i skolan. Verket kan användas i allt arbete och med all kommunikation. Här finns information om läxor, lektioner, man kan boka olika resurser (t.ex. salar konferensrum, video m.m.) Elever och personal kan arbeta oberoende av tid, plats och rum med tillgänglighet 24 timmar om dygnet.

En utveckling av FC är att använda systemet för att göra förskolornas och skolornas egna hemsidor. Genom ett väl fungerande informationssystem mellan skola och förälder ges föräldrarna bättre förutsättningar att kunna stödja och stimulera sina barn.

IT-strategi

En IT-strategi slutfördes och beslutades under hösten 2009. Ett nytt IT-råd har skapats liksom nya IT-referensgrupper, ett för förskola och ett för skola. Bland annat syftar det till att förbättra och effektivisera såväl kommunövergripande mjukvara som strukturella och ekonomiska strategier beträffande hårdvara.

Bland nuvarande och kommande strategier kan nämnas:

- Ny digital individuell utvecklingsplan
- Datatek
- Digitala klassrum
- Kommunövergripande mjukvarulicenser
- Översyn av avtal med IT-företag
- Utveckling av befintliga programvaror
- Utveckling av alternativa verktyg (kompensatoriska hjälpmedel)
- Utprovning av nya It-tekniska hjälpmedel (läsplattor, minidatorer, mobiltelefoner etc.)

- Kompetensutveckling

4. Kunskaper, utveckling och lärande

Område 4 beskriver kunskapsmål i verksamheten (förskolan) och elevernas måluppfyllelse (grundskolan) med fokus på de kunskapsmål som anges i skolplanen. I de fall en text är **markerad** utgör markeringen mål i skolplanen.

4.1 Skolplanens mål och måluppfyllelse i förskolan

4.1.1 Förskolan ska aktivt arbeta med språkutveckling och konkret kunna beskriva hur detta sker.

Under de två senaste åren har det varit stor satsning på kompetensutveckling av personal i förskolan när det gäller barns språkutveckling på framför allt i Bornholmsmodellen och God läsutveckling. En bred kompetensutvecklingsinsats har även skett för att implementera ett observationsmaterial när det gäller barns språkutveckling, TRAS (tidig registrering av barns språkutveckling). TAKK (tecken som alternativ kommunikation) har också fått en stor spridning i kommunens förskolor och det kan bland annat vara till hjälp för de språksvaga barnen men också till barn med annat modersmål.

Exempel från en förskola

Hur vi arbetar med språklig medvetenhet i förskolan

”Förskolan skall sträva efter att varje barn utvecklar sitt ord- och begreppsförråd och sin förmåga att leka med ord, sitt intresse för skriftspråk och för förståelsen av symboler samt deras kommunikativa förmåga. (Lpfö98)

Förskolan eftersträvar att stimulera alla delar av språket på ett lustfyllt och lekfullt sätt.

För att barnen ska bygga ord och begrepp använder personalen orden/begreppen i många olika sammanhang för att de ska befästas. Personalen pratar om det som händer och knyter ord till handlingen. I samlingar och vid andra samtal uppmuntrar personalen barnen till att beskriva och berätta vad de tänker och varit med om.

Genom att läsa högt skapar personalen ett intresse för böcker, ett motiv att lära sig läsa och en vana att lyssna på det skrivna språket. Personalen efterarbetar texter på olika sätt. Det kan ske i form av t.ex. ställer frågor om vad texten handlade om, återberättar med hjälp av bilder, leker, dramatiserar mm.

Barnens vardag dokumenteras med foto. Bilderna tillsammans med barnens egna texter föder samtal mellan barn – barn och barn – vuxen. Genom att skriva på teckningarna och till bilderna görs barnen medvetna om språkets uppbyggnad av ord och bokstäver.

I lokalerna finns det skrivna ordkort vid olika föremål för att väcka barnens nyfikenhet och lust inför bokstäver, ord och text. Det finns en särskild hörna avdelad för skrivmaterial.

En egen ordlåda har alla barnen, att lägga ner sina högst personliga ordkort i. Dessa lådor tar barnen fram och leker med. De jämför sina ord och skriver av nya ord.

Alla barn har en egen pärm – portfolio där barnen dokumenterar sina tankar och idéer samt vad som händer i förskolan. Detta genom att skriva, rita, klippa, klistra och ta bilder.

- lyssnar till sagor och andra berättelser utan bild
- skriver sitt namn - i skrivriktning
- förstår rim - rimmar aktivt/rimpar
- hur många ljud/urskilja ljud
- samma begynnelseljud
- ordlängd – vilket ord låter längst/kortast
- sammansatta ord
- känner igen enstaka ordbilder
- klassificerar ord/bild
- återberättar en händelse/berättelse
- beskriver en bild utan att benämna föremålet

Barnens tal- och språkutveckling är ett prioriterat område och det finns en medveten satsning kring barns språkutveckling som genomsyrar vardagen på förskolorna i Trelleborgs kommun. *Bedömningen är att måluppfyllelsen är god.* Trots ett gediget arbete finns det många språkförsenade barn på förskolorna. I kommunen finns en ”språkavdelning” med särskilda insatser för språkförsenade barn.

Det sker ett systematiskt arbete med en mångfald av arbetsmetoder för att stärka barnens språkliga medvetenhet.

Åtgärder för utveckling: Samtliga barns språkutveckling ska observeras så att förskolans personal kan möta och utveckla barnen utifrån den nivå där de befinner sig. Både så att de barn som behöver extra stöd ges detta och att de barn som behöver fler utmaningar får det. För att ytterligare utveckla verksamheten finns behov av ytterligare en specifik språkavdelning där det finns ett lägre barnantal och specifik kompetens hos förskolepersonalen. Fortsatt kompetensutveckling i Bornholmsmodellen, TRAS (tidig registrering av barns språkutveckling) och TAKK (tecken som alternativ kompletterande kommunikation).

För andra året i rad har **Matematik i förskolan** satts i fokus. En stor kompetensutvecklingsinsats har genomförts under en tvåårs period. Personal i förskolan erbjuds en studiecirkel omfattande 5 tillfällen. Litteratur är ”Små barns matematik” och till varje tillfälle har varje personal med sig en dokumentation över ett praktiskt exempel på hur de arbetat. En stor kunskapsbank/erfarenhetsbank sprids därmed. Ett mattenätverk bestående av en pedagog/rektor har startat under året allt lett av samma matteutvecklare. Trelleborgs förskolor har fått en ordentlig kvalitetshöjning i matematik genom denna satsning.

4.1.2 Förskoleklassen ska aktivt arbeta med språkutveckling och konkret kunna redovisa hur detta sker. Förskoleklassen ska också kunna redovisa hur man utvärderar barnens språkutveckling.

I förskoleklassen arbetar många med Bornholmsmodellen eller en mix av Bornholmsmodellen och Trulle - materialet. Samtalet och dialogen betonas som viktiga och barnen ljudar, letar ord, skriver utifrån ritsagor och så vidare. Bornholmsmodellen innehåller språklekar med följande innehåll; lyssnande och koncentration, rim och ramsor, uppdelning i meningar och ord, uppdelning i stavelser och uppdelning i fonem.

Förskoleklasserna kartlägger barns språkutveckling enligt Bornholmsmodellen, Lyssna på orden, både höst och vårtermin. På detta sätt synliggör pedagogerna barnens utveckling under läsåret. En del förskoleklasser använder även KTI för att kartlägga barnens utveckling. Veteranlärarna har haft studiecirkel i Bornholmsmodellen samt uppföljningsträffar med lärarna i förskoleklassen och då följt upp kartläggningen av barnens språkutveckling.

Kartläggning av fonologisk medvetenhet i förskoleklassen

Fonologisk medvetenhet handlar om språkljud och spelar en roll för barns läs- och skrivinlärning. Den fonologiska medvetenheten hos barn stimuleras genom att man låter barnen till exempel rimma, ta bort eller byta ut fonem, lyssna på ljud i ord, bilda ord av ljud och kasta om bokstäver i ord.

I Trelleborg kartläggs förskoleklassbarnens fonologiska medvetenhet enligt Bornholmsmodellen.

Den högsta möjliga poäng är 35 och man befärrar att barn som har 7 poäng och därunder är i riskzonen för att få lässvårigheter i skolan. Ambitionen är att alla barn ska komma över 20 poäng.

En veteranlärare har sammanställt resultaten över kartläggningen och återkopplat resultaten till rektorerna.

	Poäng i genomsnitt	Min/max	Antal flickor/pojkar under 20 poäng	Andel (%) under 20
2009	29	26/32	19/39	14,1
2008	29	24/31	17/40	14,4

Åtgärder för ökad måluppfyllelse:

För de barn som i fonologisk medvetenhet har 20 poäng och därunder lämnas hela kartläggningmaterialet till mottagande skolår 1 - lärare. Syftet är att lärarna ska kunna hämta upp barnet där det befinner sig i utvecklingen och planera för repetition av språklekarna för de barn som har behov av detta. Därefter görs en ny kartläggning. Satsning på kompetensutveckling för pedagoger i förskoleklass. Satsning på kompetensutveckling i matematik ska också ske under året. Ett arbete ska inledas med underlaget för förskoleklassens IUP.

4.2 Skolplanens mål och måluppfyllelse på fritidshemmen

Barnen ska uppleva fritidshemmet meningsfullt, stimulerande och som ett komplement till skolan.

Ex på en uppföljning från en skola.

Utvärdering/resultat:

Meningsfullt

Varje barn bekräftas dagligen genom att samma fritidspersonal tar emot i ett arbetsrum direkt efter skolans slut. I dessa grupper förekommer också diskussioner om vad eftermiddagen innehåller och vilka aktiviteter som erbjuds för barnen.

Stimulerande

De aktiviteter som erbjuds under en vecka strävar efter att uppfylla och väcka barnens nyfikenhet och lust till fortsatt lärande utifrån intresse och kön. Under vårterminen har det startats upp ett fritidsråd där barnen får möjlighet att framföra och påverka hur verksamheten på fritidshemmet ska vara. Det har också gått ut en enkät till föräldrarna och en enkät till barnen där de har fått säga sin syn på fritidshemmets verksamhet.

Komplement

Vi strävar efter att få en pedagogisk helhetssyn på barnen genom samverkan med skolan där varje pedagogs specifika kompetens ska tas tillvara. Detta ska även leda till att barnen ska se ett sammanhang mellan skolans och fritidshemmets arbete och verksamhet. Varje vecka har fritidspersonalen haft rörelse med barnen (år 1-6) under skoltid. Detta har inneburit att barnen har haft någon form av aktivitet ute eller inne där barnen har varit kroppsligt aktiva. För övrigt har vi inte lyckats med någon större samverkan, mycket p.g.a. att schemat inte har legat så att detta samarbete har varit möjligt.

Förutsättningar

Fritidspersonalen har avsatt tid för planering. Hur många timmar i veckan beror på hur stor tjänstgöringsgrad man har. Planeringstiden innefattar inte så många timmar så det möjliggör tid för dokumentation och utvärdering. Under vissa timmar i veckan har fritidshemmet tillgång till trä- och metallslöjdlärares kunskaper och lokaler.

Analys (+/-):

Våra starka sidor är:

Vi försöker se och bekräfta alla barn dagligen. Vi bedriver en verksamhet som bygger på att ta tillvara barnens intressen och behov.

Vi har ett fritidsråd där barnen får möjlighet att påverka fritidshemmets verksamhet.

Vi kan fokusera på att vara bland barnen då vi har en reception som sköter allt "administrativt" arbete som annars skulle göras under tiden när barnens verksamhet bedrivs.

Våra svaga sidor är:

För lite tid för planering, utvärdering och dokumentation.

För lite samverkan med skolans verksamhet.

Åtgärder för ökad måluppfyllelse:

Ha mera gemensam planeringstid där det ges möjlighet till både planering, dokumentation och utvärdering.

Tid med lärarna i skolan för planering av verksamhet som inför IUP- samtal.

Varje fritidspedagog ska "kopplas" till en eller två mentorer i skolan där de gemensamma barnen, föräldrarna och de gemensamma lokalerna ska utgöra fokus i verksamheten.

För att förtydliga fritidshemmets uppdrag har kommunen tagit fram särskilda kvalitetskriterier. Delaktighet och valfrihet betonas som viktiga kriterier för barnen på fritidshemmen. Flertalet personal upplever en brist på anpassade lokaler och flera menar också att det finns en bristande kunskap om styrdokumentet.

4.3 Måluppfyllelse i skolår 2 och 3

4.3.1 95 % av alla elever ska kunna läsa vid utgången av skolår 2. Kommunens definition på att kunna läsa i skolår 2 innebär att man nått minst till punkt 13 i läsutvecklingsschemat (LUS).

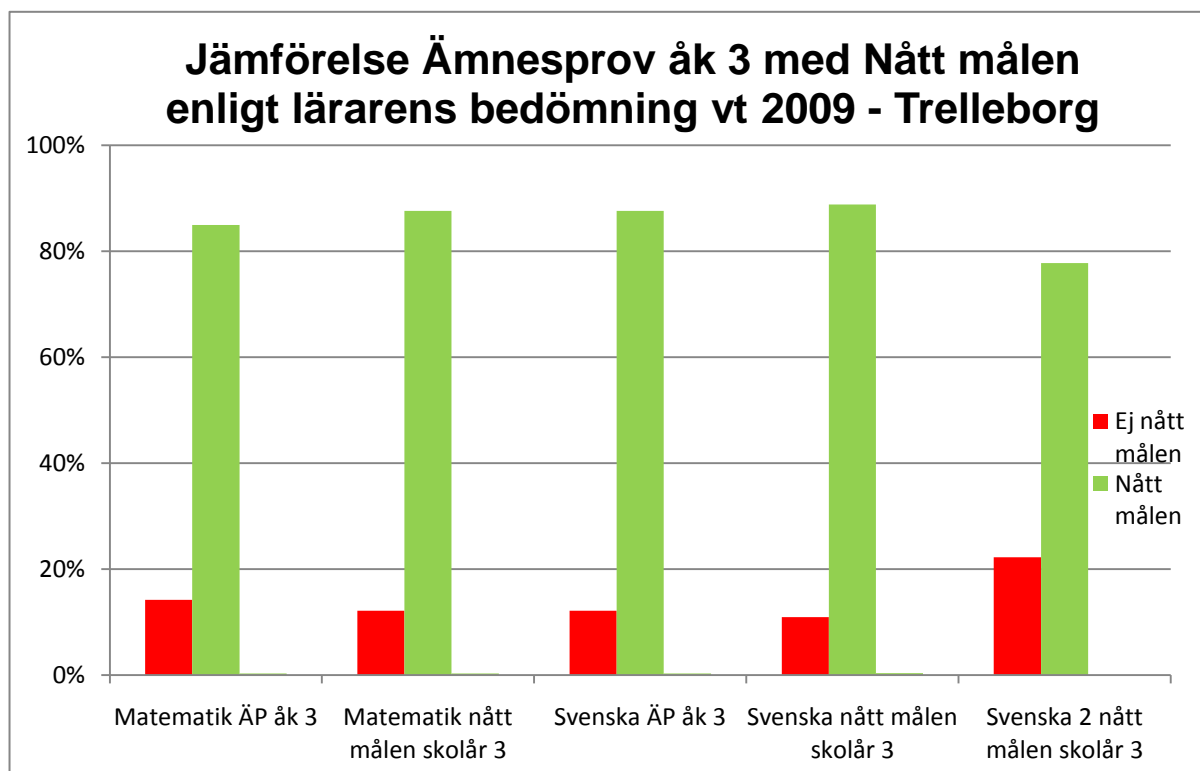
2009 fanns 380 elever i skolår 2. Av dessa har 327 nått målet vilket innebär att 88,1 % av eleverna har nått lus 13 och däröver. Andelen elever som kan läsa har successivt ökat (2006 - 80%, 2007 - 81 % och 2008 84 %).

4.3.2 Alla elever ska kunna läsa vid utgången av skolår 3. Kommunens definition på att kunna läsa skolår 3 innebär att man nått minst till punkt 15 i läsutvecklingsschemat (LUS).

I skolår 3 fanns 396 elever. Av dessa har 353 nått målet = 89,1 %

I jämförelse med föregående år har resultatet mellan 2006 och 2007 förbättrats med 4 % och mellan 2007 och 2008 med 4 %. Mellan 2008 och 2009 är ökningen 5 %. Resultaten förbättras men det ytterligare kvarstår så att målet nås. Veteranlärare ska besöka och intervjua personalen på de skolor som har sämst resultat för att ta fram förslag på åtgärder för ökad måluppfyllelse.

Resultaten från föregående år har blivit betydligt bättre men vi når fortfarande inte målen. Skolorna arbetar med flera olika metoder för att öka måluppfyllelsen hos eleverna. Dessa är bland annat intensivträning i mindre läsgrupperingar där grupperna kan vara indelade efter barnens LUS- nivå, läsprojekt som t.ex.; Läselin, En kvart om dagen, Skynda långsamt och hela skolan läser samt läsprojekt hos speciallärare.

Kommentar: För första gången gjordes nationella prov i skolår 3. 12 % nådde inte målen i svenska och 14 % nådde inte målen i matematik. Statistiken indikerar att vi måste bli bättre redan från det första skolåret. Om var tionde elev redan i skolår 3 inte når målen har vi ”från

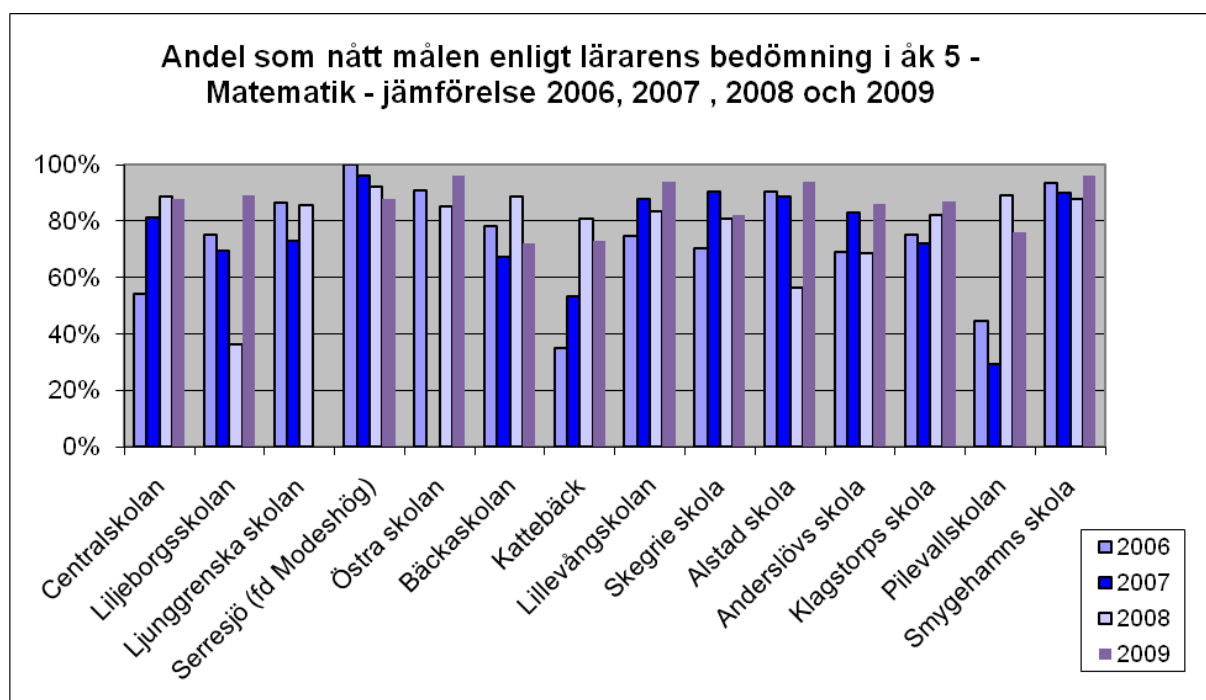
början” ett bekymmersamt utgångsläge. Som nedan beskrivs har vi under läsåret lagt ner mycket kraft i ledningsgruppen på analys och åtgärdsförslag.

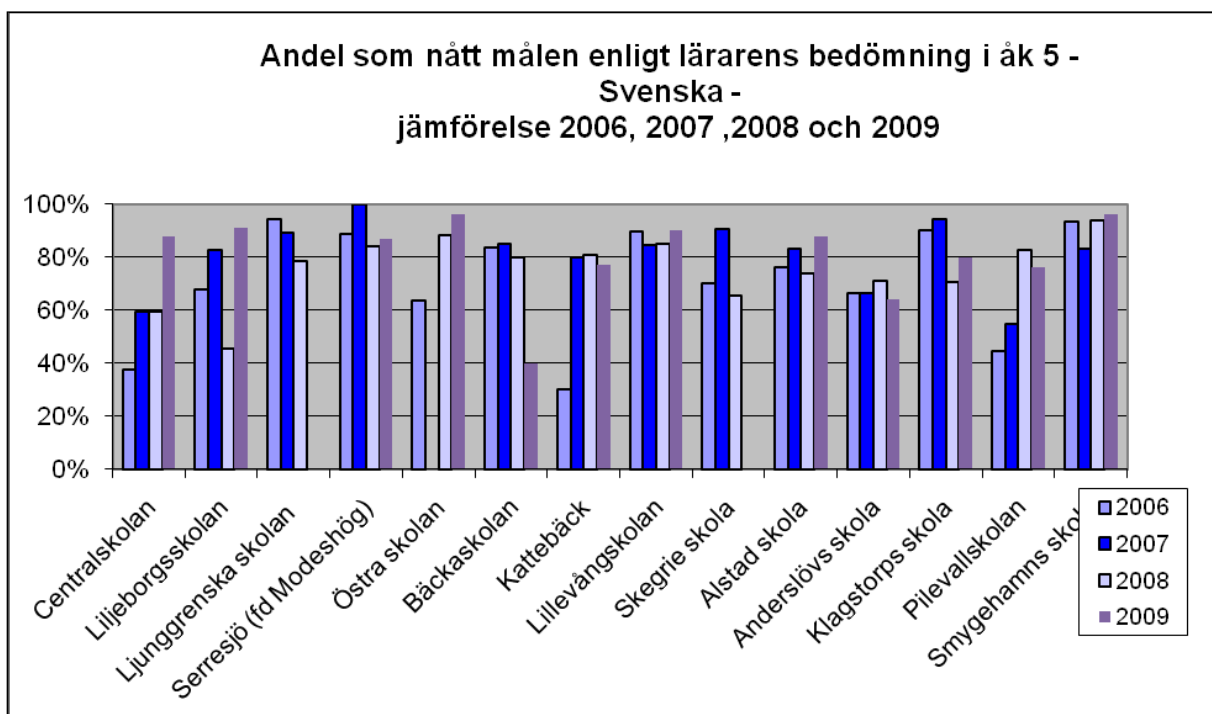
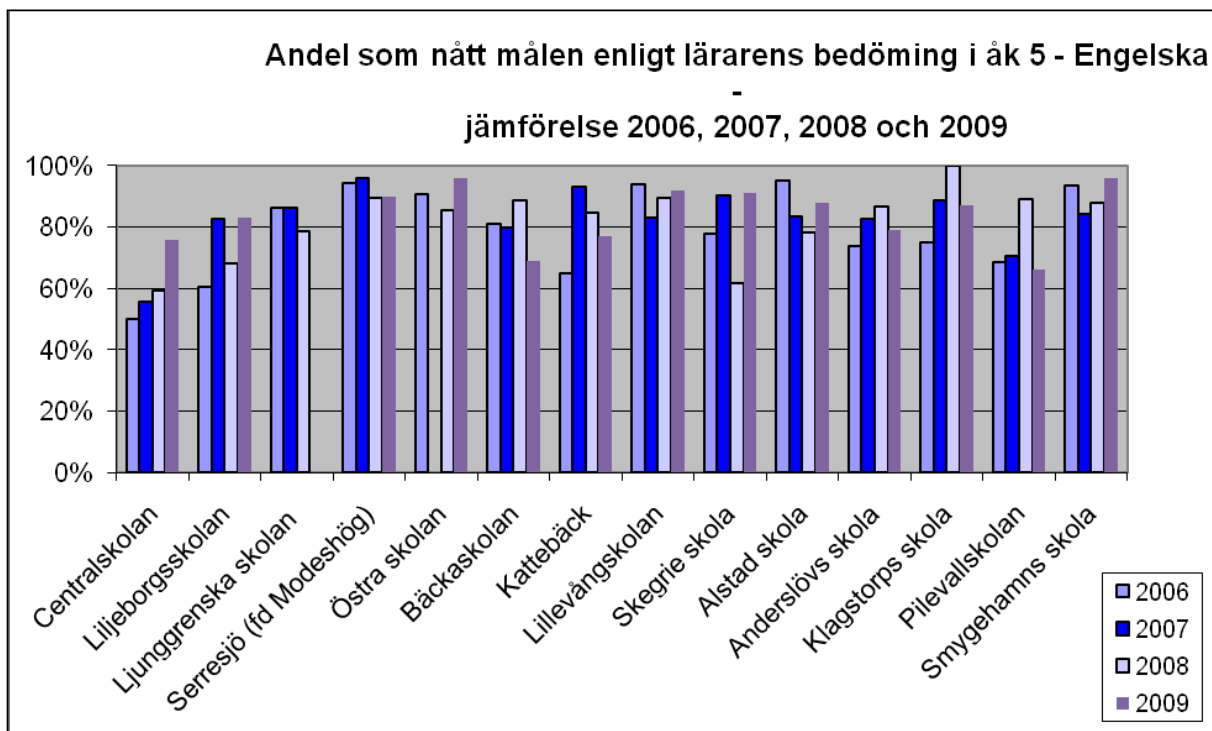
4.3.3 Målen för särskolan, som förtydligas i den egna kvalitetsredovisningen, lyder: 95 % av alla elever vid utgången av skolår 3 kan läsa en enkel text som består huvudsakligen av ljudenligt stavade ord. Texten kan även innehålla ändelser, konsonantförbindelser och kort ljudvokal.

4.4 Andel elever som nått målen i skolår 5

Lärarens bedömning om måluppfyllelse i ämnet

Ämne	Antal flickor	Antal pojkar	Andel % flickor	Andel % pojkar	Genom snitt 09	Genom-snitt 08	Genom-snitt 07
Matematik	215	215	84	88	86 %	79 %	77 %
Engelska	215	215	84	83	83 %	83 %	82 %
Svenska	192	193	89	81	85 %	84 %	84 %
Svenska som andra språk	38	43	50	42	46 %	64 %	

Kommentar: Andelen elever som nått målen skolår 5 ökar för tredje året i rad och ökningen är märkbar mellan 2008 och 2009. Det finns skillnader i resultatet mellan ämnena och åren på de olika skolorna men skillnaderna har minskat. De skolor som hade sämre resultat tidigare är de som har gjort den största förbättringen. Nämnas bör dock att det inte är samma elever som jämförs och att elevgruppernas storlek varierar mycket. Slutsatser på endast detta underlag för en enskild skola kan därför inte dras i någon större omfattning. Däremot kan vi se, ur ett kommunövergripande perspektiv, att den totala andelen elever som nått målen skolår 5 har blivit betydligt högre de senaste tre åren.

Målen för sarskolan, som förtydligas i den egna kvalitetsredovisningen, lyder: Alla elever i skolår 5 kan läsa sådan text som LL-böcker och faktaböcker för de tidigare skolåren med så mycket förståelse att de kan använda sig av texten. Enligt sarskolans kvalitetsredovisning klarade 100 % målen för skolår 5, medan någon elev inte nådde målen för skolår 3.

4.5 Meritvärde skolår 9

Meritvärde i år 9 genomsnittligt, samtliga elever				
	2009	2008	2007	2006
Fågelbäcksskolan	181,5	201,3	199,8	202
Köpingskolan	181,5	199,5	206,7	195
Liljeborgsskolan	203,9	203,3	206,2	197
Vannhögsskolan	199,5	214,5	195,7	203
Väståkraskolan	212,4	203,4	191,4	204
Trelleborg	197,1	204,5	201,5	199,4
Riket (samtliga kommuner)	209,2	207,5	205,8	205,3

	2009	2008	2007
Meritvärde flickor	211	214	212
Meritvärde pojkar	182	195	192

Kommentar: Kommunens medelvärde för meritpoäng visade en uppåtgående trend fram till 2009. Emellertid skedde en märkbar försämring våren 2009. Till viss del var den väntad eftersom eleverna som gick ut denna vår redan i skolår 5 och i de uppföljande testerna i skolår 7 haft genomsnittresultat som varit sämre än tidigare. Nergången var dock större än förväntat. Ledningsgruppen ägnade en stor del av tiden under sommaren och hösten 2009 till att analysera orsaker och föreslå förbättringar. Det framgår också tydligt att resultaten kan skilja sig ganska mycket år från år på respektive skolenhet. Att jämföra från ett år till ett annat är inte det primära. Det viktigaste är trenden över tid på respektive skolenhet och i kommunen som helhet. Fortfarande är kommunen en bit ifrån rikssnittet. Skillnaden mellan flickor och pojkar har ökat och är nu 29 enheter jämfört med 19 enheter året innan. De försämrade siffrorna beror alltså till stor del på att pojkarna lyckats sämre än tidigare år.

4.6 Andel elever som nått målen i alla ämnen

Elever, andel (%) som uppnått målen i alla ämnen				
	2009	2008	2007	2006
Fågelbäcksskolan	64,0	76,9	69,4	91
Köpingskolan	60,0	69,7	76,9	70
Liljeborgsskolan	68,9	76,6	76,6	70
Vannhögsskolan	81,6	81,9	73,8	81
Väståkraskolan	79,3	70,3	75,0	71
Trelleborg	71,3	75,0	75,2	75
Samtliga kommuner	77	76,1	75,7	75,7

Kommentar:

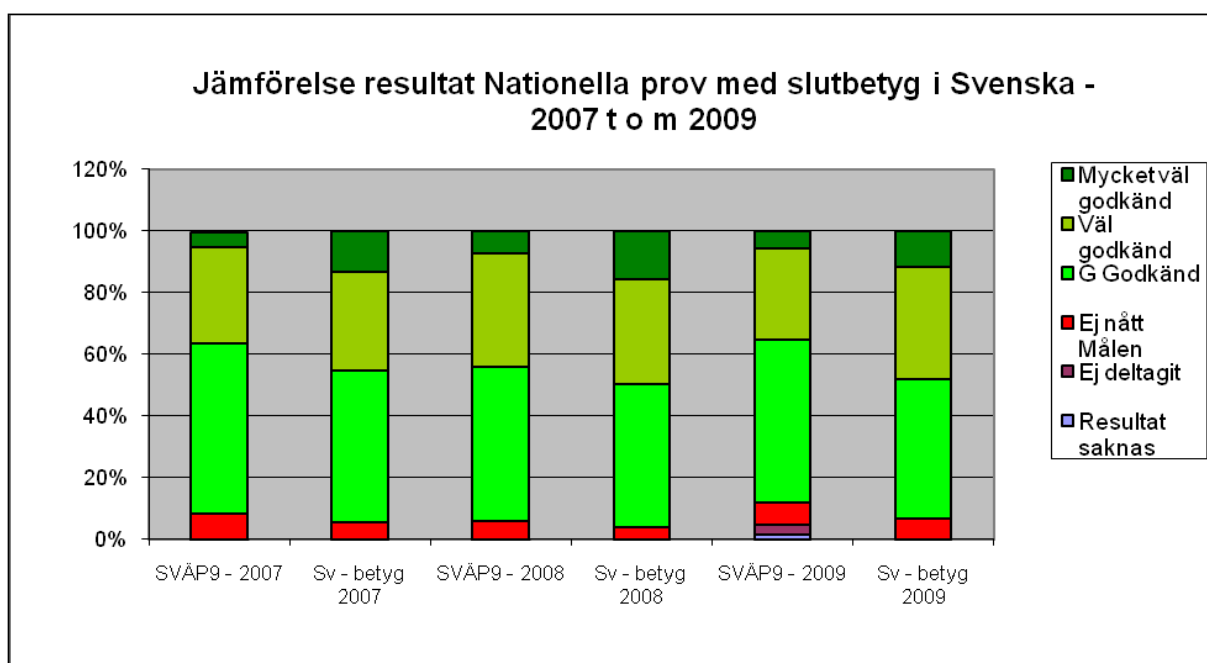
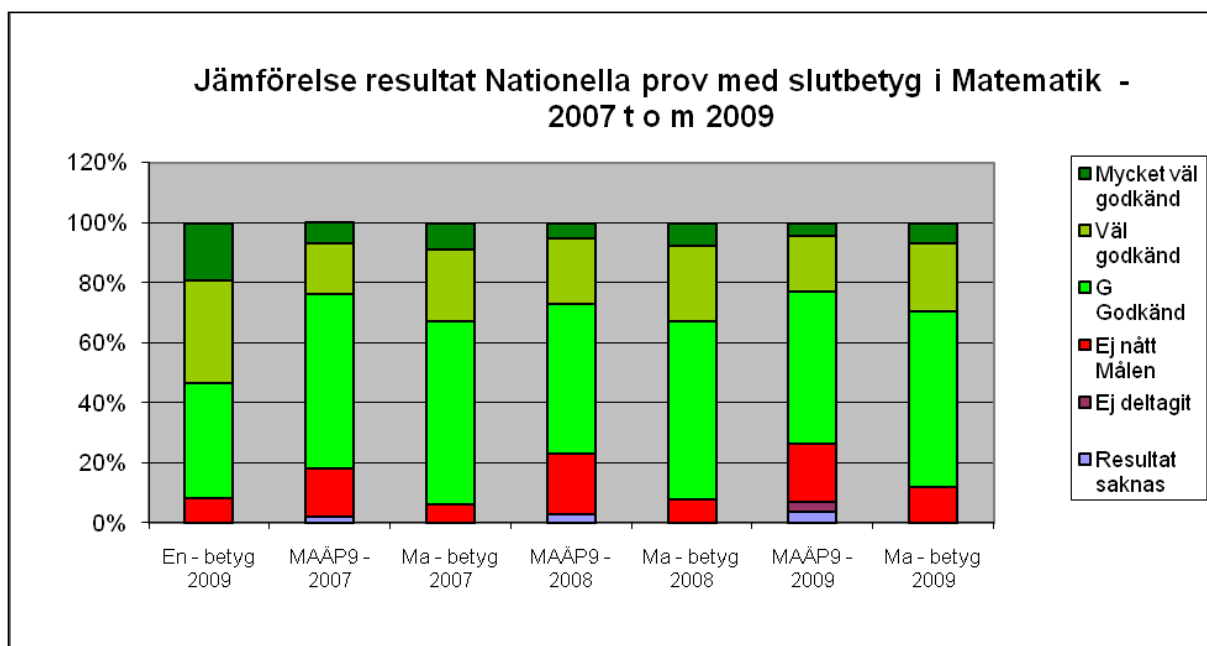
Även här ser vi en förändring sedan tidigare år. De senaste tre åren har siffran varit relativt stabil, kring 75 %. 2009 Försämras resultatet till 71,3 %

4.7 Andel elever som är behöriga till nationellt program på gymnasieskolan

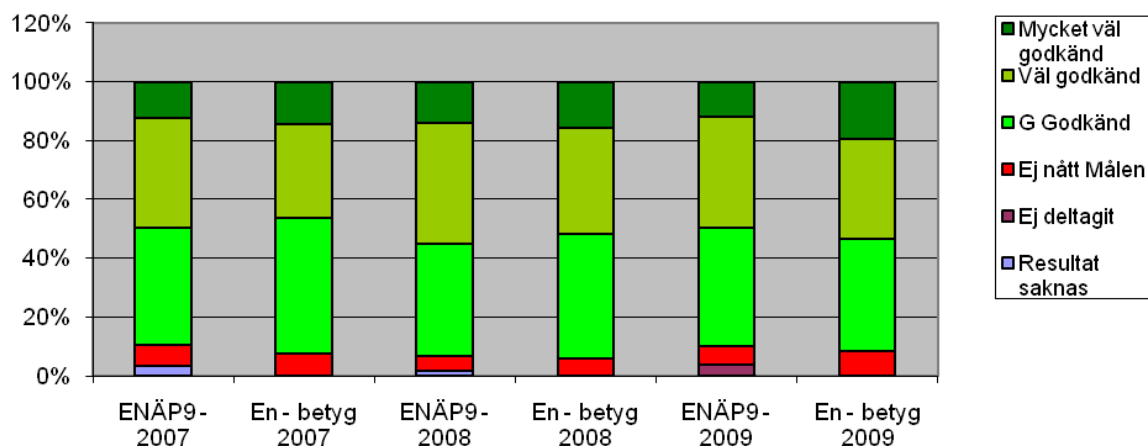
Elever, andel (%) som är behöriga till gymnasieskolan.				
	2009	2008	2007	2006
Fågelbäcksskolan	77	87,7	85,5	93
Köpingskolan	78	82,8	93,7	85
Liljeborgsskolan	80	90,8	94,6	86
Vannhögsskolan	94	94,3	85,4	91
Väståkraskolan	90	89,0	83,7	90
Trelleborg	86	88,9	90,1	91 (88)
Riket (samtliga kommuner)	88	88,5	88,7	89,2

Kommentar: För första gången är kommunen sämre än riksgenomsnittet beträffande behörighet till gymnasiet vilket är mycket bekymmersamt. Fortfarande är det långt till 100 %-ig måluppfyllelse. Var nionde elev är inte behörig vilket i sig är ett misslyckande. Flera internationella och nationella studier visar att skolan i denna del kan åstadkomma förbättringar. Ledningsgruppen ägnade en stor del av tiden under sommaren och hösten 2009 till att analysera orsaker och föreslå förbättringar. Men det behövs också ett bättre samarbete med andra myndigheter (exempelvis socialtjänsten) för att ”fånga” de översta 4-5 procenten. Dessa elever har ofta mycket hög frånvaro och social problematik.

4.8 Nationella ämnesprov skolår 9

Jämförelse resultat Nationella prov med slutbetyg i Engelska - 2007 t o m 2009

Andel elever (%) som klarat ämnesproven i	2009	2008	2007
Svenska	89	93	92
Engelska	90	92	90
Matematik	77	77	82

Kommentar: Generellt kan sägas att något fler får godkända betyg jämfört med godkända ämnesprovsresultat. Detta är en naturlig trend både i Trelleborg och i riket. Skolan ska kontinuerligt sätta in åtgärder för att eleverna ska klara målen. Om detta görs ska det också få effekt på slutbetygen.

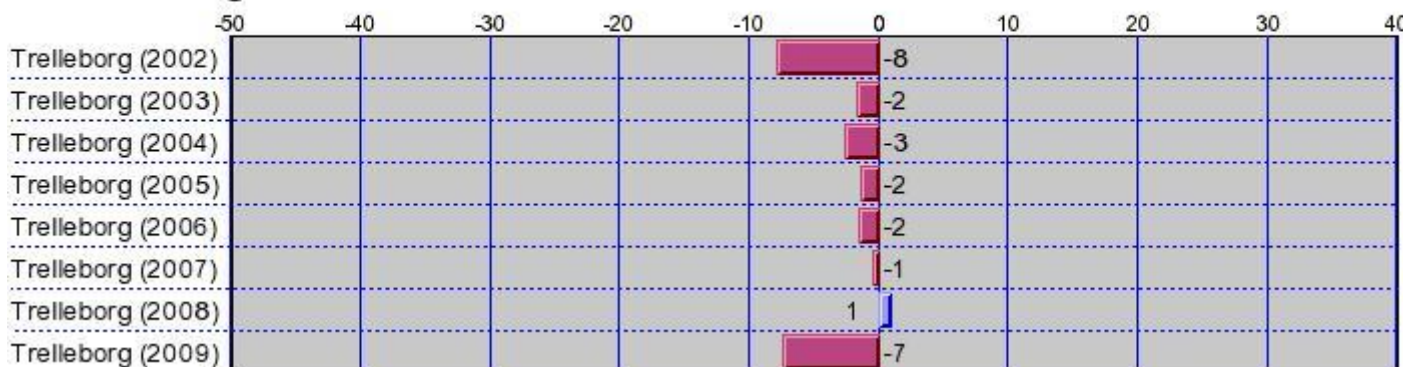
Totalt sett får färre elever betyget godkänt än i ämnesproven vid en faktisk jämförelse. Å andra sidan får något fler elever betyget väl godkänt eller mycket väl godkänt. Detta visar att ett antal elever höjer sitt betyg under skolår 9 vilket också följer rikstrenden. Med väl fungerande individuella utvecklingsplaner, åtgärdsprogram och målarbete är detta också något som ska förväntas.

4.9 Salsa-statistiken

Förväntat resultat av elevers måluppfyllelse med hänsyn tagen till bland annat utbildningsbakgrund, kön, social situation, den s.k. SALSA-STATISTIKEN:

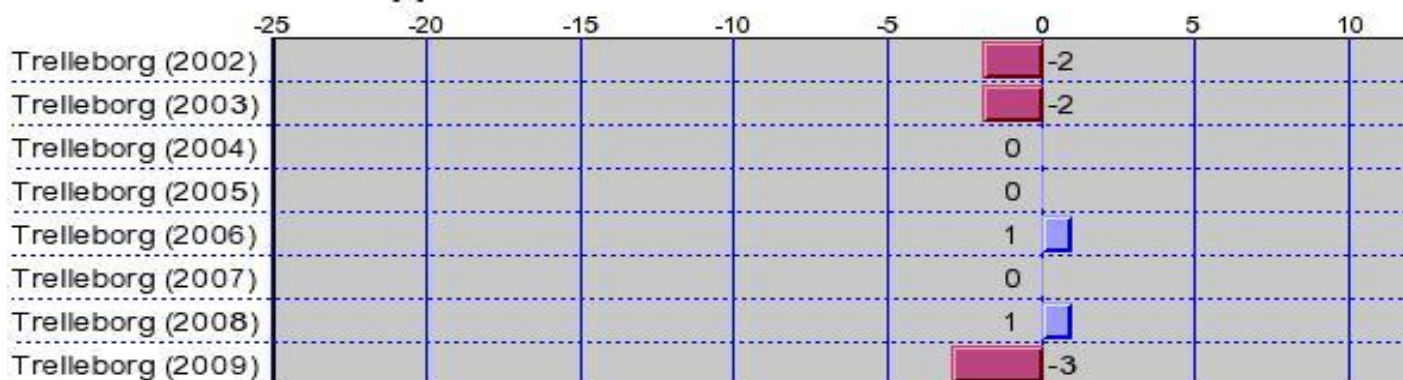
RESIDUAL:

Genomsnittligt meritvärde för valda år.

RESIDUAL:

Andel elever som uppnått målen.

Kommentar: Skolverkets databas "SALSA" är omdiskuterad eftersom sanningshalten i den beräknas till cirka 40 %. Den ger ändå en fingervisning hur väl kommunens elever lyckas nå upp till betygsresultat i förhållande till vilka sociala förutsättningar som råder. Statistiken ger en tydlig bild av att resultaten gått från ett "negativt utfall" till ett "förväntat utfall" från 2002 till 2008. 2009 sker en försämring såväl beträffande meritpoäng som andel elever som uppnått målen.

Varför blev resultaten sämre i skolår 9 våren 2009 och vad kan göras på kort respektive lång sikt?

En analys har gjorts på de elever som inte nådde målen våren 2009. Elevgruppen som gick ut 2009 och som går ut 2010 utmärkte sig negativt 2005 och 2006 när dessa årskullar gjorde nationella prov i skolår 5. En mängd åtgärder har satts in men som ändå inte har fått full genomslagskraft. Andra faktorer som noterats är att en del "studiemotiverade" elever i dessa årskullar valde fristående skola. Elever som inte klarat av arbetsmetoden på fristående skola

har kommit tillbaka till den kommunala grundskolan och dessa elever är ofta inte heller studiemotiverade. Flera av de inflyttade eleverna från andra kommuner har haft kunskapsluckor som varit svåra att ”fylla”.

Detta är till viss del förklaringar men inget försvar. Verksamheten måste bli bättre på att möta alla elever och ge dem bästa möjliga förutsättningar att lyckas. Åtgärdsförslag på kort respektive lång sikt är framtagna och finns i särskilda dokument.

En viktig iakttagelse var att föräldrarna i huvudsak var nöjda med information, mentorsarbete och arbetet med individuella utvecklingsplaner (se tidigare beskrivning av den s k SKOP-undersökningen 2009). Men det var också dessa skolår 9-elever som hade ett lägre meritpoängsresultat och lägre behörighet till gymnasiet än jämfört med åren dessförinnan (2006-2008). Det kan således konstateras att nöjdhetsgraden generellt förbättrades men resultaten sjönk.

Höstterminen 2009 djupanalyserades resultaten för de elever i skolår 9 (dvs de elever som går ut våren 2010) som ännu inte hade nått målen i de behörighetsgivande ämnena engelska, svenska och matematik. 72 elever hade inte nått målen. Dessa elevers historik granskades. Hur länge hade de gått i Trelleborgs skolor? Hur hade undervisningen bedrivits och på vilka skolor hade de gått? Vilka förskolor hade de gått i?

Därefter träffades rektorerna i geografiska nätverksgrupper för att diskutera faktorer som hade kunnat påverka på såväl lång som kort sikt. Ledningsgruppen diskuterade därefter de olika slutsatserna som grupperna redovisade. *Lärarens kompetens och engagemang och skolledarens betydelse var två viktiga slutsatser som drogs vilket stämmer väl överens med såväl Skolverkets undersökningar som mycket annan skolforskning (McKinseyrapporten, Grosin etc).*

Efter dessa diskussioner hösten 2009 beslutades också om en kompetensutvecklingsinsats för skolledare och stabsledning. Denna ska genomföras under 2010-2011 av Umeå universitet.

Utvecklingschefen har dessutom av förvaltningschefen fått i uppdrag att göra en rapport som syftar till att analysera kunskapsutvecklingen bland eleverna i kommunens skolor från 2005 och framåt inkluderat utfallet våren 2010. Rapporten skall vara klar den 1 september 2010.

Slutord

Kvalitetsarbetet

I en allt mer föränderlig värld är utbildningsväsendet en av samhällets viktigaste funktioner. Det är därför extra viktigt att alla som arbetar inom förskola och skola utvärderar, utvecklar och förändrar verksamheten i takt med tiden.

Kvalitetsarbetet är ett viktigt led i detta arbete. På avdelningen/ i arbetslaget, på den enskilda förskolan eller skolan och i kommunen måste verksamheten analyseras och åtgärder för utveckling vidtas.

Förutom kvalitetsredovisningar och övrigt uppföljnings - utvärderingsarbete upprättar Skolförvaltningen årligen ett omfattande statistiskt material beträffande mål och resultat. Detta material används sedan vid våra uppföljningar både kommuncentralt och ute på respektive enhet.

Hösten 2009 utökades uppföljningen på det verksamhetsmässiga planet. Skolchefen och stabsledningen träffar varje rektor en gång i månaden för verksamhetsuppföljning där måluppfyllelse är den viktigaste uppföljningspunkten.

Förskolan

Förskolan i Trelleborg håller god kvalitet. De senaste årens fokusering på att utveckla barns språk har kompletterats, inte minst under 2009, med en satsning på matematikens lärande för yngre barn.

Antalet barn i förskolan ökar ständigt. Oktober 2009 fanns 1967 barn i verksamheten, en ökning med 246 barn sedan 2006.

Skolan med förskoleklass och fritidshem

Efter ett par år av minskade barnkullar ökar antalet elever igen. Måluppfyllelsen förbättras stadigt i skolår 1-6 medan det blev en markant nedgång av slutbetygsresultaten våren 2009. Ett stort analys- och åtgärdsförslagsarbete genomfördes därför under hösten.

Förskoleklassens verksamhet och pedagogik är viktig och under kommande år ska denna verksamhet särskilt granskas.

Fritidshemmets personaltäthet förbättrades något under 2009. Barngrupperna är emellertid fortsatt stora. De organisatoriska förutsättningarna bör därför uppmärksammas.

Särskilda projekt

Flera projekt har genomförts och fortsätter under 2010. Läsa – skriva - räkna projektet, matematikprojekt, skapande skola, samverkan med gymnasiet är några exempel.

Modersmål

Modersmålsverksamheten är omfattande. 1106 flerspråkiga barn har fått ta del av verksamheten under 2009. De stora språken är bosniska, albanska och arabiska med framför allt danska och polska på frammarsch.

Särskolan och resursskolorna

Särskoleverksamheten minskar något i volym medan våra 40 platser på resursskolorna kvarstår. Båda verksamheterna är prioriterade och uppskattade verksamheter.

Åtgärder för utveckling

För att ge barn och elever bästa möjliga förutsättningar att lyckas måste vi ständigt förbättras. De åtgärder som nu sätts in på kort respektive lång sikt ska noga analyseras och utvärderas.

Ledarskapet och lärarnas arbete i mötet eleven/barnet är de faktorer som enskilt betyder mest för barns/elevs lärande och resultat. Åtgärder för utveckling koncentreras därför på detta. Kompetensutveckling och implementeringsarbete med ny skollag, nya läroplaner och nya kursplaner blir ett annat prioriterat område 2010-2011.

Enligt uppdrag i maj 2010

Barbro Ekerlund
Mats Lundqvist

På Skolnämndens uppdrag

Barbro Melander

